

Інфляція (CPI) у червні

Як і очікувалось, у червні на споживчому ринку тривали процеси сповільнення інфляційної динаміки: у розрахунку до попереднього місяця навіть відбулася дефляція – CPI знизився на 0,2 %, у річному розрахунку – ціни сповільнили зростання до 6,9 % з 7,5 % у травні, що є продовженням процесів стабілізації споживчого ринку.

Головною причиною червневої дефляції стало сезонне надходження на ринок сільськогосподарської продукції нового врожаю. Завдяки цьому спостерігалось здешевлення продуктів харчування – на 0,8 % (внесок до CPI становив «-» 0,4 в. п.). Як результат, у червні небазова інфляція за розрахунками Мінекономрозвитку становила «-» 0,3 %.

Сезонне падіння цін на одяг і взуття на 2,0 % забезпечило зниження базового індексу інфляції на 0,1 %.

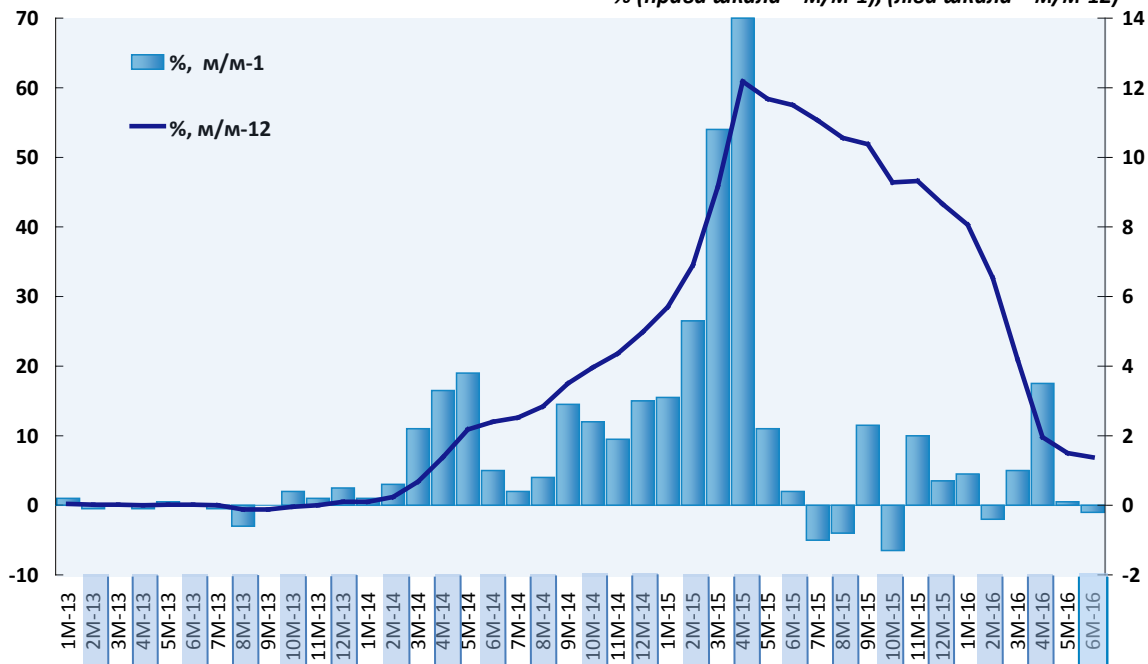
Зазначене зниження цін нівелювало подальше подорожчання палива та мастил, обумовлене, перш за все, впливом зовнішнього середовища, та підакцизних товарів – алкогольних напоїв і тютюнових виробів через реалізацію ефекту від попереднього підвищення акцизів.

В цілому за підсумком I півріччя зростання споживчих цін було меншим, ніж у минулому році, і становило 4,9 % (до грудня 2015 р.) проти 40,7 % за відповідний період попереднього року.

У другій половині 2016 р. очікується, що дія таких факторів як насичення внутрішнього ринку товарами, помірне відновлення внутрішнього попиту, виважена монетарна та валютна політики на фоні відновлення виробництва в окремих галузях компенсують підвищення вартості послуг ЖКГ (зокрема, електроенергії, гарячої води і опалення), що у підсумку забезпечить помірне зростання цін.

«у червні зафіксовано дефляцію, яка майже повністю сформована за рахунок небазової компоненти»

Рис. 1. Темпи приросту (падіння) споживчих цін, % (права шкала – м/м-1), (ліва шкала – м/м-12)

Джерело. ДСС

«має місце подальше уповільнення темпів зростання як середньорічного рівня інфляції до 18,1 % (торік – 48,1 %), так і інфляції у річному вимірі до 6,9 % у червні цього року (торік – 57,5 %)»

У червні мало місце подальше уповільнення темпів зростання як середньорічного рівня інфляції до 18,1 % (торік – 48,1 %), так і інфляції у річному вимірі до 6,9 % у червні цього року (торік – 57,5 %).

**Табл. 1. Темпи приросту/зниження ІСЦ
за розділами товарів та послуг**

	Червень 2015 р., % м/м-1	Травень 2016 р., % м/м-1	Червень 2016 р., % м/м-1	Внески у зміну ІСЦ, в. п. за червень 2016 р.	Питома вага у споживчому кошику, %
Усі товари та послуги	0,4	0,1	-0,2	–	100
Зміна базового ІСЦ	0,4	0,2	-0,1	-0,05	46,8
Зміна небазового ІСЦ	0,4	0,0	-0,3	-0,15	53,2
Зниження цін					
Одяг і взуття	-1,8	0,0	-2,0	-0,1	7,1
Продукти харчування та безалкогольні напої	0,0	0,2	-0,6	-0,3	50,8
Відпочинок і культура	1,4	-1,8	-0,1	0,0	2,0
Незмінність цін					
Зв'язок	0,1	0,1	0,0	0,0	3,3
Зростання цін					
Алкогільні напої, тютюнові вироби	2,5	3,3	2,7	0,2	6,9
Транспорт	1,1	2,8	1,2	0,0	5,1
Освіта	1,5	0,7	1,1	0,0	1,3
Ресторани та готелі	1,4	0,4	0,9	0,0	2,7
Різні товари та послуги	1,2	0,3	0,4	0,0	3,0
Предмети домашнього вжитку, побутова техніка та поточне утримання житла	0,4	0,2	0,3	0,0	2,5
Охорона здоров'я	-0,1	0,6	0,3	0,0	4,1
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	1,2	-2	0,1	0,0	11,3
Електроенергія	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6
Природний газ	0,0	-4,3	0,0	0,0	2,3

Джерело. ДСС, розрахунки Мінекономрозвитку

«сезонне
зниження цін на
одяг і взуття на
2,0 %
забезпечили
зниження
базового індексу
інфляції на
0,1 %»

Основними факторами, що обумовлюють на даний час процеси цінової стабілізації є:

Внутрішні:

- сезонність:

збільшення пропозиції сільськогосподарської продукції нового врожаю, що додатково посилено чинником насичення продовольством внутрішнього ринку через звуження експортних можливостей для вітчизняних виробників внаслідок застосування зовнішньоторговельних заборон та обмежень з боку РФ;

Довідково. У червні відбулося сезонне розширення пропозиції як фруктів, так і овочів (подешевшали на 0,8 % та 9,2 % відповідно), а також зафіксовано зниження цін на молочну продукцію (молоко – «-» 2,1 %, сир і м'який сир (творог) – «-» 0,8 %). Крім того, достатнє ресурсне наповнення ринку забезпечило стабільну цінову ситуацію на ринку м'яса (у червні ціни знизились на 0,3 %).

традиційне зниження цін на одяг та взуття – на 2,0 % (середнє червневє здешевлення за попередні чотири роки становить 1,0 %);

- економічні:

зміцнення обмінного курсу гривні упродовж останніх чотирьох місяців поспіль (середньомісячний офіційний курс гривні до долара США за червень ревальвував на 1,0 %, за травень – на 1,7 %, квітень – на 2,8 %, березень – на 0,1 %, в цілому за чотири місяці – на 5,5 %);

Довідково. У червні продовжилося падіння цін на товари, де велика частка імпорту, а саме: транспортні засоби («-» 2,3 %), а також на аудіотехніку, фотоапаратуру та обладнання для обробки інформації («-» 0,4 %).

зменшення обсягів кредитування домогосподарств (за оперативними даними НБУ на кінець червня 2016 р. порівняно із кінцем грудня 2015 р. кредити, надані домогосподарствам, скоротились на 5,4 %, за місяць – на 2,8 %);

«зниженню
цінового тиску
сприяло
надходження на
ринку нового
врожаю та
стабільність
гривні»

стримана монетарна політика (на кінець червня 2016 р. порівняно із кінцем грудня 2015 р. монетарна база зросла лише на 5,0 %, грошова маса за цей же час збільшилась на 4,2 %);

- **поведінкові – стабілізація інфляційних очікувань українців** (за даними GfK Ukraine індекс інфляційних очікувань знижується починаючи з квітня, зокрема у травні скоротився на 3,3 пункту порівняно з попереднім місяцем та склав 182,2).

Водночас, серед **проінфляційних факторів** у червні слід виділити:

Внутрішні:

- **підняття цін на підакцизні товари**, що пов'язано з реалізацією відкладеного ефекту від підвищення акцизів у I кварталі цього року (у червні ціни на алкогольні напої збільшились на 2,0 %, на тютюнові вироби – на 3,1 %);
- **підвищення собівартості сільськогосподарського виробництва** (сукупний індекс витрат на виробництво сільськогосподарської продукції у січні-травні до відповідного періоду 2015 р. збільшився на 12,9 %);

**Сукупний індекс витрат розраховується ДСС та є середньозваженою величиною з індексів цін виробників промислової продукції та продукції сільськогосподарського походження, що використовуються в сільському господарстві, індексів тарифів на послуги, які надаються сільгосптоваровиробникам, та оплати праці в сільському господарстві.*

- **збільшення вартості перевезень залізничним транспортом** – на 4,0 % (середнє червневє збільшення вартості за попередні чотири роки становить 4,8 %).

Довідково. Зміна тарифів на залізничні пасажирські перевезення здійснюється згідно із механізмом коригування вартості проїзду залежно від календарного періоду відповідно до наказу Мінінфраструктури від 19.03.2012 № 170 «Про затвердження Тарифів на перевезення пасажирів, багажу і вантажобагажу залізничним транспортом у внутрішньому сполученні» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.03.2012 за № 447/20760).

Зовнішні:

- **подальше збільшення цінового тиску на світовому ринку нафти та агропродукції.**

Довідково. За даними Світового банку у червні 2016 р. середня ціна на нафту марки Brent становила 48,48 долара США/барель, що на 2,9% більше, ніж у травні (за шість місяців 2016 р. – на 28,5 %). На даному фоні ревальвація гривні, зокрема впродовж останніх чотирьох місяців на 5,5 %, не дозволила повною мірою компенсувати темпи подорожчання нафти на світовому ринку (за ці ж чотири місяці на 46 %). Внаслідок реалізації лагового впливу від підвищення світових цін, вітчизняний ринок паливно-мастильних матеріалів у червні 2016 р. продовжив демонструвати зростання цін: вартість палива збільшилась на 2,7 % (за останні чотири місяці – на 16,4 %).

Середнє значення індексу цін на продовольчі товари, що розраховується ФАО, у червні 2016 р. становило 163,4 пункту, що на 4,2 % вище травневого значення (зростання триває вже п'ять місяців поспіль та забезпечило збільшення на 9,4 %). І хоча, даний чинник за окремими продуктами наразі нівелюється збільшенням пропозиції на внутрішньому ринку, але у подальшому є загроза, що така динаміка світових цін може призвести до зростання цін в Україні.

Очікування. У другій половині 2016 р. очікується збереження помірної інфляційної динаміки в умовах обмеженого внутрішнього попиту, що дещо компенсуватиметься відновленням тиску з боку світового ринку зважаючи на високу волатильність цін та посилюватиметься незначним прискоренням у липні та вересні-жовтні на фоні підвищення цін/тарифів на гарячу воду і опалення, а також на електроенергію.

Ризиком пришвидшення інфляційних процесів до кінця 2016 р. є посилення ролі інфляції витрат, зокрема через зростання цін виробників, утримання дефіцитності бюджету, погіршення очікувань економічних агентів (*відсутність фінансування з боку МВФ*), що змусить товаровиробників закласти відповідні ризики у ціну та може спричиняти курсові коливання.

«подальше зростання вартості підакцизних товарів створює ціновий тиск на внутрішній ринок»

«динаміка світових цін на продовольство може бути небезпечною для внутрішнього ринку»

«у подальшому очікується збереження невисокої інфляційної динаміки»